

सामान्य प्रशासन विभाग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ५ फेब्रुवारी १९९८

82

भारताचे संविधान

क्रमांक सीडीआर. १०९७/प्र. क्र. ३२-९७/अकरा.---भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९, च्या परंतुकाव्ये प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकाऱ्याचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल याद्वारे महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ मध्ये आणखी सुधारणा करण्याकरिता खालील नियम करीत आहेत :—

१. यां नियमांना महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) (सुधारणा) नियम, १९९८ असे म्हणावे.

२. महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ मधील सध्याच्या नियम ५ मधील उप नियम (१) ऐवजी पुढील उप नियमाचा अंतर्भाव करण्यात यावा :—

“(१) त्या त्या वेळी अंमलात असणाऱ्या कोणत्याही कायद्याच्या तरतुदींना बाधा न आणता, शासकीय कर्मचाऱ्याला वाजवी व पुरेशा कारणाकरिता आणि यात या नंतर तरतूद केल्याप्रमाणे पुढील शिक्षा करता येतील, त्या शिक्षा अशा :—

किरकोळ स्वरूपाच्या शिक्षा—

(एक) ठपका ठेवणे,

(दोन) त्याची पदोन्नती रोखून ठेवणे,

(तीन) कर्मचाऱ्याच्या निष्काळजीपणामुळे किंवा त्याने आदेशांचा भंग केल्यामुळे शासनाला झालेल्या कोणत्याही आर्थिक स्वरूपाच्या हानीची संपूर्ण रक्कम किंवा तिचा भाग त्याच्या वेतनामधून वसूल करणे,

(चार) वेतनवाढी रोखून ठेवणे,

(पाच) विनिर्दिष्ट कालावधीकरिता वेतन समयश्रेणीतील खालच्या टप्प्यावर आणण्यात येईल आणि अशा पदावतीच्या काळात शासकीय कर्मचाऱ्याला वेतनवाढी मिळतील किंवा मिळणार नाहीत याबाबत आणि असा कालावधी समाप्त झाल्यानंतर या पदावतीच्या परिणामी त्याच्या भावी वेतनवाढी पुढे ढकलल्या जातील किंवा नाही याबाबतही निर्देश दिले जातील.

(सहा) शासकीय कर्मचाऱ्यास तो ज्या वेतन समयश्रेणीमध्ये, पदावर श्रेणीमध्ये किंवा सेवेमध्ये असेल त्यापेक्षा खालच्या वेतन समयश्रेणीमध्ये, पदावर श्रेणीमध्ये किंवा सेवेमध्ये आणणे. ज्या वेतन समयश्रेणीतून, पदावरून श्रेणीमधून किंवा सेवेतून शासकीय कर्मचाऱ्यास असे अद्वैत करण्यात आले असेल त्या वेतन समयश्रेणीमधील, पदावरील, श्रेणीमधील किंवा सेवेतील बढतीस अर्जा अवतती सर्वसाधारणपणे रोधक ठरेल, मग अशा आदेशांमध्ये शासकीय कर्मचाऱ्यास पूर्वीच्या वेतन समयश्रेणीत, पदावर, श्रेणीमध्ये किंवा सेवेमध्ये परत आणण्यासंबंधीच्या अटी, शासकीय कर्मचाऱ्याची ज्येष्ठता व त्याचे वेतन यासंबंधीच्या निर्देशांचा उल्लेख केलेला असो वा नसो.

घनर निशा--

- (सात) सधनीची सेवा निवृत्ति,
(आठ) सेवेत काढून टाकणे, त्याची काळान्त शासकीय नोकरी दिवड्याच्या दृष्टीनेही घनहता ठरणार नाही.
(नऊ) सेवेतून दखतर्क करणे, काय नाही काळान्त शासकीय नोकरी दिवड्याच्या दृष्टीने संबंधाधारणपणेही घनहता ठरेल.

“परंतु, नोव्हेंटही शासकीय काय करणाऱ्या दखतर्क किंवा वे काय करणाऱ्यापुढे पत्रावृत्त करण्यास कायदेशीर परीक्षानिमित्तव्यतिरिक्त नोव्हेंटही दखतर्ककडून काढून किंवा शब्दांत म्हणून कोणतेही इतरांचे स्वकारित्या या आरोप निवड झाला असेल, अशा प्रत्येक प्रकारात, वग (आठ) किंवा वग (नऊ) एवढे मर्याद केलेली शिक्षा देण्यात येईल :

परंतु आम्ही जरे जी, कोणत्याही अन्वयात्मक प्रकारचा आणि केही संपूर्ण कामकाज आलेल्या विसेव कारणांसाठी इतर कोणत्याही शिक्षा देण्यात येईल.”

मर्यादाकरण-- या विभागाच्या वर्गांतून कुठील नोव्हेंट या शिक्षा ठरवत नाहीत, त्या अशा--

- (एक) शासकीय कर्मचारी ज्या सेवेत असत तो सेवा किंवा तो धारण करीत असलेले पद ज्या नियमांद्वारे किंवा आदेशांद्वारे विनियमित केले जात असेल त्या नियमांनुसार व आदेशांनुसार किंवा त्याच्या नियुक्तीच्या शर्तीनुसार कोणतीही शिक्षा नीम परीक्षा किंवा द्वितीयांनि मर्यादा काय परिक्षा उत्तीर्ण न झाल्यामुळे घेतल्यावारी रोखून ठेवणे,
(दोन) शासकीय कर्मचारी दक्षता रीत पार करण्यास अयोग्य असल्याच्या कारणां-स्तव वेतन समयश्रेणीतील दक्षता रोखावर त्याची वेतनवाढ थांबवणे,
(तीन) शासकीय कर्मचाऱ्याच्या प्रकरणाचा विचार केल्यानंतर तो त्याच्या वर्तणुकीची संबंधीत नसणाऱ्या प्रशासकीय बाबीच्या बाबारे ज्या सेवेत, श्रेणीत किंवा पदावर संबद्धीत मिळण्यास पात्र ठरला असता त्या सेवेत, श्रेणीत किंवा पदावर सग तो नव्वती कायम किंवा त्याचापत्र बसो नव्वती न देणे,
(चार) उच्चसेवेत, श्रेणीत किंवा पदावर स्वातंत्र्य वा मर्याते काय करणाऱ्या शासकीय कर्मचाऱ्याला, तो अशा उच्चसेवेत श्रेणीत किंवा पदावर काम करण्यास अयोग्य आदेश या कारणावळत किंवा त्याच्या वर्तणुकीची संबंधीत नसणाऱ्या कोणत्याही प्रशासकीय कारणावळत किंमन सेवेत, श्रेणीत किंवा पदावर पदावतत करणे,
(पाच) अन्य कोणत्याही सेवेत, श्रेणीत किंवा पदावर परिक्षाधीन नियुक्त केलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्याला त्याच्या नियुक्तीच्या शर्तीनुसार किंवा अशा परि-बीक्षेचे नियमन धारणारे नियम व आदेश यांनुसार परिक्षा काळामध्ये किंवा परि-बीक्षा काळाच्या अखेरीस त्याच्या कामय सेवेत, श्रेणीत किंवा पदावर पदावतत करणे,
(सहा) भारतातील कोणत्याही शासनाकडून किंवा त्याच्या नियमनाखाली, कोणत्याही प्राधिकरण कडून ज्याच्या सेवा उतार्या घेण्यात आल्या आहेत त्या शासना-ने किंवा प्राधिकरणाकडे त्या शासकीय कर्मचाऱ्याच्या सेवा संपूर्ण करत नव कर्मचाऱ्याच्या सेवा संपूर्ण करणे.

भाग चार-अ]

महाराष्ट्र शासन राजपत्र, जून १८, १९९८/ज्येष्ठ २८, शके १९२० ४१४

(सात) शासकीय कर्मचाऱ्याच्या नियतसेवावधी किंवा सेवानिवृत्ती या संबंधीच्या तरांनुसार त्याला सक्तीने सेवानिवृत्त करणे,

(आठ) (अ) परिक्षाधीन नियुक्त केलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्याची सेवा, त्याच्या परीक्षा काळामध्ये किंवा त्याच्या अखेरीस, त्याच्या नियुक्तीच्या शर्तीनुसार किंवा अशा परिक्षेचे नियमन धारणारे नियम व आदेश यांनुसार समाप्त करणे, किंवा (ब) अशाच्या शासकीय कर्मचाऱ्याची सेवा, त्याच्या वर्तणुकीची संबंधित नसलेल्या कारणावळत समाप्त करणे, किंवा

(क) करारानुसार नियुक्त केलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्याची सेवा अशा कराराच्या शर्तीनुसार समाप्त करणे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

रा. द. कासार,

शासनाचे उप सचिव.

सामान्य प्रशासन विभाग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक ५ फेब्रुवारी १९९८.

प्रती माहितीसाठी स्नेह सादर,

मा. राज्यपाल यांचे सचिव,

मा. मुख्य मंत्री यांचे प्रधान सचिव,

मा. उप मुख्य मंत्री यांचे सचिव,

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन,

सर्व अपर मुख्य सचिव/सर्व प्रधान सचिव/सर्व सचिव मंत्रालयीन विभाग,

सर्व मंत्री व राज्य मंत्री यांचे खाजगी सचिव व स्वीय सहायक,

* प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई

* प्रबंधक, अपिल शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,

* प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,

* सचिव, महाराष्ट्र विधानसभा सचिवालय, मुंबई,

* सचिव महाराष्ट्र विधानपरिषद सचिवालय, मुंबई,

* सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,

* सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई

सर्व मंत्रालयीन विभाग,

मंत्रालयाच्या सर्व विभागाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,

सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यसिने.

*पत्राने.

ज. व. ठाकूर,

शासनाचे अवर सचिव.

GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT

Mantralaya, Mumbai 400 032, dated the 5th February 1998.

CONSTITUTION OF INDIA.

No. CDR-1097/CR. No.32/97/XI.—In exercise of the powers conferred by the proviso to article 309 of the Constitution of India, the Governor of Maharashtra hereby pleased to make the following rules further to amend the Maharashtra Civil Service (Discipline and Appeal) Rules, 1979, namely :—

1. These rules may be called the Maharashtra Civil Services (Discipline and Appeal) (Amendment) Rules, 1998.

2. In rule 5 of the Maharashtra Civil Services (Discipline and Appeal) Rules, 1979 for sub-rule (1), the following sub-rule shall be substituted, namely :—

“(1) Without prejudice to the provisions of any law for the time being in force, the following penalties may, for good and sufficient reasons and as hereinafter provided, be imposed on a Government servant, namely :—

Minor Penalties—

- (i) censure;
- (ii) withholding of his promotion;
- (iii) recovery from his pay of the whole or part of any pecuniary loss caused by him to Government, by negligence or breach of orders;
- (iv) withholding of increments of pay;
- (v) reduction to a lower stage in the time scale of pay for a specified period, with further directions as to whether or not the Government servant will earn increments of pay during the period of such reduction and whether on the expiry of such period, the reduction will or will not have the effect of postponing the future increments of his pay;
- (vi) reduction to a lower time-scale of pay, grade, post or service which shall ordinarily be a bar to the promotion of a Government servant to the time-scale of pay, grade, post or service from which he was reduced, with or without further directions regarding conditions or restoration to the time-scale of pay, grade, post or service from which the Government servant was reduced and his seniority and pay on such restoration to that time-scale of pay, grade, post or services;

Major Penalties—

- (vii) compulsory retirement;
- (viii) removal from Service which shall not be a disqualification for further employment under Government;
- (ix) dismissal from Service which hall ordinarily be a disqualification for future employment under Government;

Provided that, in every case in which the charge of acceptance from any person any gratification other than legal remuneration, as a motive or reward for doing or forbearing to do any official act is established, the penalty mentioned in clause (viii) or (ix) shall be imposed :

Provided further that, in any exceptional case and for special reasons recorded in writing any other penalty may be imposed.

Explanation.—The following shall not amount to a penalty within the meaning of this rule, namely :—

- (i) withholding of increments of pay of a Government servant for his failure to pass any departmental examination or the Hindi and Marathi language examination in accordance with the rules or orders governing the service to which he belongs or post which he holds or the terms of his appointment;
- (ii) stoppage of a Government servant at the efficiency bar in the time-scale of pay on the ground of his unfitness to cross the bar;
- (iii) non-promotion of a Government servant, whether in a substantive or officiating capacity, after consideration of his case, to a service, grade or post for promotion to which he is eligible, on administrative ground unconnected with his conduct;
- (iv) reversion of a Government servant officiating on a higher Service, grade or post to a lower Service, grade or post, in the ground that he is considered to be unsuitable for such higher service, grade or post or on any administrative ground unconnected with his conduct;
- (v) reversion of a Government servant appointed on probation to any other service, grade or post, to his permanent Service, grade or post during or at the end of the period of probation in accordance with the terms of his appointment or the rules and orders governing such probation;
- (vi) replacement of the services of a Government servant, whose services had been borrowed from any Government in India or any authority under its control, at the disposal of such Government, or authority;
- (vii) compulsory retirement of a Government servant in accordance with the provisions relating to his superannuation or retirement;
- (viii) termination of the services,—
 - (a) of a Government servant appointed on probation, during or at the end of the period of his probation, in accordance with the terms of his appointment or the rules and orders governing such probation; or
 - (b) of a temporary Government servant on the grounds unconnected with his conduct; or
 - (c) of a Government servant employed under an agreement, in accordance with the term of such agreement."

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

R. D. KASAR,

Deputy Secretary to Government.

No. CDR-1097/CR. No. 32/97/XI,
GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT
Mantralaya, Mumbai 400 032.
Dated the 5th February 1998.

Copy forwarded with compliments for information to—

The Secretary to Governor,

The Principal Secretary to the Chief Minister,

The Secretary to the Deputy Chief Minister,

The Chief Secretary to Government/All Additional Chief Secretaries,
All Principal Secretaries/All Secretaries to Government,

All Private Secretaries/Personal Assistants to Minister's and Minister's of State,

*Registrar, High Court (Original Side), Mumbai,

*Registrar, High Court (Appellate Side), Mumbai,

*Registrar, Office of the Lok Ayukta and Upa-Lokayukta, Mumbai,

*Secretary, Maharashtra Legislative Assembly Secretariat, Mumbai,

*Secretary, Maharashtra Legislature Council Secretariat, Mumbai,

*Secretary, Maharashtra Public Service Commission, Mumbai,

*Secretary, State Election Commission, Mumbai,

All Departments of Mantralaya,

All Heads of Departments and Heads of Offices under the several Departments of the Mantralaya,

All Desk in General Administration Department.

Select file.

J. D. THAKUR,

Under Secretary to Government.

*By letter.